

විනය
අපව්වපකිකානු
විනිශ්චය.

විනය
අපටිච්ඡන්තා භාව

විනිශ්චය

ගෙවත්

විනය පටිච්ඡන්තා පටිච්ඡන්තාඛය
පිළිබඳව, අතුරුච්ඡේදනම් යමේ කරතව
යෝජනා කරණලද

විවාද සෙහි විනිශ්චය.

පී. ඒ. පිපිස් විසින්
සමාදානය කරණ ලදී

ඩී. ඩී. සාදුස්ද සිල්වා විසින්
ප්‍රසිඩ්ධකරණ ලදී
කොළඹ

“ඉතිහිතල” මුද්‍රායන්තාලයෙහි
අවිද්‍යායන්තාලදී.

1992.

සිංහල පානිය.

ලක්දිවෙහි මෙකල පවත්නා අනෙක ප්‍රකාර විවාදයන් අතුරින් “විනය පරිච්ඡින්නා” කීම පිළිබඳව පවත්නා විවාදයද, විසඳීමක් වුවහොත්. මෙම විවාදය කලින්කල නොගෙස් ගමිනී කරුණුලද නමුත්, සත්‍යය හෙළිවීමට ගොතනු පරිද්දකින් නොකරුණු ලද්දේය. පසුගියද අතුරුවැල්ලනම් ගමේ කෙරුණු පිත්ත ම කරුණ කොටගෙන, සහමනිකාධික ගිණුත් වහන්සේලාගේ අනුමතය ඇතුළු එම නිකායෙහි දූෂකවරු මෙම විවාදය කෙරී මට එහිදී ආරම්භකොට, පොරොන්දු පත්‍රලියා අත්සන් තබා නැවත විවාදයට නොපැමිණ මගහැරියෝය එහෙයින් එහි රහස ලොකයාට තේරුම් ගැනීමට හා විනය අපවිච්ඡන්තම බැව් තේරුම් ගැනීමටත්, දෙයනා අභිකාමියෙන් කරුණු අනාගත කොට මෙම පොත සමපාදනය කලෙමු. මෙකී පිත්තම කෙරීමට මත්තෙන් ඒ සඳහා සිදුවූ කරුණු මෙහි සංකෞප්‍යයින් ප්‍රකාශකරුණු ලද්දේ, එම පිත්තමේ දූෂකවරුන්ගෙන් මනා කොට අසාදනයන් පරිද්දෙනි. ඊට ඉක්බිතිව දක්වනලද ලියුම් පිටපත් කොට්ඨාසයේ අප්‍රසන්නාගෙන් සහ සුමනසිංහ ස්වර්පාදයන්වහන්සේ ගෙනුත් ලබාගනිමු. විනය අපරිච්ඡන්ත බව ව සාධක වශයෙන් දෙයනා අභිකාමියෙන් දක්වා තිබෙන පාඨ හා එහි භාවය අපේ යාවකූලලෙස, බිහිවී විනයයේ ස්වරයන් වහන්සේ නමක් විසින් සඳහන් කරදෙනලදී.

විනය පරිච්ඡන්තද? අපරිච්ඡන්තද? යන විනිශ්චයකට පැමිණිය නොහැකිව විවිධ විචාරවෙන් සුකතව වසන බොහෝව විනය අපවිච්ඡන්තම බැව්ද නොගැනීමට, මෙම පොත ඉතා ප්‍රයෝජනවේ. මෙහි 1 වෙනි පිටුව 2 වෙනි පෙලේ “අපරිච්ඡන්ත” යන නැතත් “අපරිච්ඡන්තභාව” යි යොදාගතයුතුවන්නැර, 5 වෙනි පිටුව 18 වෙනි පෙලේ “කොරුලියේද අල්විස්, යි තිබෙන නැතත් “කරුලියේද අල්විස්, යිද, 23 පිටුව 11 පෙලේ “සසඛකාර” යන නැතත් “සසඛකාර” යිද, 24 පිටුව 16 පෙලේ “මහා නිරය” යන නැතත් “මහා නිරය” යිද යොදා ගතයුතුයි. තවත් සිඬිපත්‍ර බැලීමේදී නොපෙනේ ගියාටු හුඟවියයුතු වන්නේ දිඬිව මද, දිඬිවියයුතු වන්නේ හුඟවීමද යනාදිය, වන්නේ යෝජකයන් ගෙන්යෙදී ඇතත් අභි සුබොධය විපරිත නොවෙතැයි, හැඟේ බැවින් අමුතුවූ ශුඬිපත්‍රයක් නොගෙදීම.

P. A. Peiris.

වි න ස
අප්‍රේමිකතා
වි න සෙ ස.

බෙත්තර වලල්ලාවිටිකෝරලේ අතුරුවැල්ල යන ගමේ පදිත්ති, බෙත්තරගේ කොර්ණේලිස්අප්‍රේමිකතා ප්‍රධාන කොට ඇති එමමවාසී සැදුහැටත් මහතා විසින් පිත්තමක් කෙරීමට, සමමතයක් කරගන්නාලද්දේය. ඒ පිණිස නවකම්මානායෙත් සුත් බමුණාලාවක් සහ ලැගුම්ගෙවල් ආදී සියලුම උච්චතාදෙය මහත් විශදම් කොට සැදවුයේය. ඉක්බිති පිත්තමට ගිණිපුසක සහ පවුණුවාගැනීම සඳහා ආරාධනාකෙරීමට, කොර්ණේලිස් අප්‍රේමිකතාගේ නියමයලත්, ඩී. ඒ. ඩී. සිල්වා උත්තැගේ ආදී කීප දෙනෙක්, පසුගිය අප්‍රේල්මස 24 වෙනිදින, ගලපානවිහාරස්ථානයට ගියෝය. එකල්හි මහනුවරපලාතේ, අනුනාසක තෙරුන් නාත්සේනමක්ද, සුරියගොඩ සොහුන්තරතෙරුන්නාත්සේද, තවත් විසිතුන්නමක් පමණ ගිණිපුහුද, එහි පැමිණ විසූහ.

යථොක්ක දයකවරුන් විසින් නම් ආරාධනාව මොරගොඩ රනනපාලතෙරුන්නාත්සේට කෙරීම පිණිස දැහැත් පිළිගත් වත්ට ආරමුඛකළ කල්හි, උත්තමන්සේ විසින් ප්‍රධාන සචිර නමක්වූ අනුනාසක තෙරුන්නාත්සේට ඒ දැහැත් පිළිගත්වා ආරාධනාව කරත්ට කියනලදී. එවිට දයකවරු එපරිද්දෙන් දැහැත් පිළිගත්වා, පිත්තම කෙරීමට නියමකර ගන්නාලද කාලයේ ප්‍රථම සතියෙහි විනසබණ්ද, දෙවෙනි සතියෙහි සූත්‍රබණ්ද, තුන්වෙනි සතියෙහි පිටිත්බණ්ද, පවත්වත්ට මනුෂ්‍යධර්මනා කලෝය.

ඉක්බිති අනුනාසකතෙරුන්නාත්සේ සහ සුරියගොඩ සොහුන් තරතෙරුන්නාත්සේ ආදී උගත් කීප නමක් විසින් පෙර විනය දෙයනා කළ බවක්ද කථාකොට. මේපිත්තම කෙරීමට බාරගත් බව ප්‍රකාශ කරණලද්දේය. එයින් පසු දත් සිටිබුද්ධාචාර්ය කරත් වයසි දයකවරුන්ට රනනපාලතෙරුන්නාත්සේ කියාසිටි බැවින් ඔවුන් ගමට පැමිණ ඒ එසේ කරණලද විය.

මෙහි කී පරිද්දෙන් ආරාධනාව කර දවස් අටක් ගතවුන කල් හි (මැයිමස 2 වෙනි සද්දින) රනනපාලතෙරුන්නාත්සේ අතුරු වැල්ලේ මැදගොඩ පත්සලට පැමිණ, දයකවරුන්ගෙන්වා “විනසබණ් කියන්ට සබ්බසානැන” කීවේය. ඊට අප්‍රසන්නවූ දය කවරුන් සතුටු කෙරීම පිණිස, මැයිමස 4 වෙනිදින, හොරවල,

ගෝණලෙ, කසිකාවල, මහගොඩ, ගොරකඳුවේ, රන්කොටුවේ, කොල්පිටියේ සිටිසොහින, එම රනනපාල, යන හිඤ්ඤත්වහත් සේලා අවනම විසින් විනයබණ කීම සහිත පිත්තම කෙරීමට නැවත බාරගන්නා ලද්දේය. එසේ බාරගත් හිඤ්ඤත්වහත්සේලා ගෙන්, යාලගම අගෝනිස් වඩුරුල මෙසේ විවාලේය.

“හිත්තබ්බවේ නායකභාමුදුරුවන් ගෙන් මෙපිත්තමට සඛ්ඤා නොලැබුනොත්, මුලදී බැරය කී වාක්මෙන් නැවතත් බැරය කියා දැකවැන්නට හිරිහැර කරණවාද?” යනුයි. ඊට, නායකභා මුදුරුවන්ගෙන් සඛ්ඤා ලැබුනත්, නොලැබුනත්, විනයබණකීම තහනම්කළත් මේ වර පිත්තම කරණවාමයයි එහි සිටි සියලුම හිඤ්ඤත්වහත්සේලාගේ සමකැමැත්තෙන් ගෝණලෙතෙරුන් නාත්සේ උත්තරදුන්නේය. මෙයින් පසු එම මස 8 වෙනි ඊවිදි න, රනනපාලතෙරුන්නාත්සේ දැකවැන්නෙන් රුපියල් 2, ශත 50 ක් ඉල්ලාගණ, සිස්සබ්බවේනායක සථිවිරයන්වහන්සේ ගෙන් විනයබණකීමට සඛ්ඤාලබාගැනීමිපිණිස කථාකරගත් ට විද්වෙදයපිරිවෙණට ගියේය. එහි ගොස් නායකසථිවිරයන්ව හන්සේ සමග කථා කරගෙන ඡවිත්, කසිකාවල ජේට්ඨතෙරුන් නාත්සේද, වැදගත් දැක පිරිසක්ද කැටුව 10 වෙනි දින අතුරු වැල්ලේ බමුණාලාවට පැමිණ මෙසේ ප්‍රකාශකළේය. “මහත්ව රුහි, මම පිරිවෙනට පැමිණ නායකභාමුදුරුවන් සමග පිත්තම පිළිබඳ කරුණුකියා සඛ්ඤා ඉල්වමි, ඊට නායකභාමුදුරුවෝ ගිහිණිව විනයබණ කීම තහනම්කර තිබෙත්ය, බුඩාගමේ ඉදහණ විනය කියන අයද, ඒ අසන ගිහියෝද මිථිකදැනිකයෝ වෙ නවාය” යනුයි. එහෙයින්, නමුසේලාගේ ආරාධනාව මම බාරගත් නමුත් මට බුඩ ප්‍රඥානියකයන්ට බැරය කීවේය. එවිට ඉදුරුවේ ආණ්ඩුවේ පාඨශාලාවේ ගුරුන්නාත්සේ විසින් “විනය කියත්ව බැරිනම්, භාමුදුරුවෝ ආරාධනාව පිළිගත්තේ කුමටද?යි” අසන ලදී. “විනය කියන්නේ කුමක්ද යනු මම දන්නේ නැතුව ඒ කියත්ව බාරගත්තෙමි”යි කීවේය. මෙයින් පසු එම දින සවස කොර්ණේලිස්අප්පභාමිගේ නිවසේදී මෙහි යටති ඩී.ඒ.ඩී.බීල්වා උන්නැගෙගේ ඇසීමකට, ගොරකඳුවේ අත්ථදස්සිතෙරුන් නාත්සේ විසින් “විනය ගිහිත්ව කියාදීමට කිසිතැනක තහන මක්නැත” කියනලදී. යටති අනුනායකතෙරුන්නාත්සේද, සුරියගොඩ සොනුන්තර තෙරුන්නාත්සේද මෙකී අත්ථදස්සිතෙරුන්නාත්සේද “විනය ගිහිත්ව කියාදීමට තහනමක්නැතැයිද” සිස්සබ්බවේනායකසථිවිරයන්වහන්සේ ඒ තහනමියයිද ප්‍රකාශ කළ බැවින් දැකවැන්නට එහි ඇතිරහස කුමක්ද?යි දැනගත්ව මිනැ විය, එහෙයින් විනය අපටිච්ඡන්දයයි දෙශනාකරණ

රාමඤ්ඤනිකාසික හික්කුසංඝසංචාරනස්ථ පිත්තකමකෙරිමට බා
රදීම පිණිස දායකවරුන් විසින් නියමකර ගන්නා ලද්දේය.

එයින් පසු දායකවරු යාලගම ජයසුමානාරාමබ්බවාසී ගණවාරාය
සා. ව. ර. සිසිසුමනනිසංඝස්ථිරයන්වහන්සේකරු පැමිණ යවන
කරුණු විශේෂයෙන් ප්‍රකාශකොට තම ආරාධනාව අභිමතවූ
පරිද්දෙන් කලෝය. ඒ එසේ පිළිගත් සිසිසුමනනිසංඝස්ථිරයන්
වහන්සේ ප්‍රධානකොට ඇති හික්කුන්වහන්සේලා විසිපස් තමන්
පමණ, මැයිමස 25 වෙනිදින අතුරුවැල්ලේ අභිනවබම්බසාලා
වට වැඩමවා පිත්තකම පූරු ඒ පළමුවෙනි සතියෙහි විනයබණ
දෙශනා කරනට පටන්ගත්තෝය. ඒ ඇසීමට අසල්වම්වාසිහු පැ
මිණෙන්නටවූකල්හි, ඔවුන්ගේ පැමිණීම සංකමනිකාසික හික්කු
සහ එමදායකවරුන් විසින් නවත්වනට බොහෝ උත්සාහ කර
ණ ලද්දේය. ඒ නොහැකිව ඔවුහු මහත් කැලඹීමකට පත්වින
ය දෙශනා කෙරීම කෙසේ නවත්වමුදැයි, කලපනාකොට සිසික
බුමිනාසංඝස්ථිරයන්වහන්සේකරුගෙන්, “විනය පටිච්ඡන
ය” යන අදහස්වලින් සුන් ලියුමක් ලබාගත්තෝය. *

ඒ රැගෙන ගුරුකන්දේ සුචිසිඤ්ඤප්පුහාමි ආදී සංකමනිකා
යාසංඝයේ දායකවරු පනස්දෙනෙක් පමණ, මැයිමස 29 වෙනි
දින පිත්තකම කරණ සභාගතව පැමිණ එහිදායකවරුන් සමග මෙ
සේ කීවේය. “අනුපසම්පන්නයන්ට සියලුම විනයපිටකය පටිච්ඡ
න්නය, ඒ හෙයින් ඔවුන්ට ඒ කියාදීම වරදක් මිලිඤ්ඤායෙහි ප්‍ර
කාශවතිබෙන්න” යනුයි. එවිට මෙම පිත්තකමේ දායකවරුන් විසින්
ඔයකි කාරණය එසේ ප්‍රකාශව තිබෙන්නාක් මෙන්ම “තථාගත
යන්වහන්සේගේ බමුණන් විවාහය, වැසීමක් නැත” යනුද එම
පොතෙහි එම පත්තරුවේම ප්‍රකාශව තිබෙනවා නොවේදැයි අස
න ලද්දේය. එසේද කියා තිබෙන්නයි, සංකමනිකාසික දායකවරු
කීවෝය. එකල්හි, එකිනෙකට පූර්වපරිවර්තවූ මේ අදහස් ප්‍රකා
ශවන පාඨදෙක සඵලයන්වහන්සේ විසින් වදාල සේකැයි, මිලි
ඤ්ඤායෙහි කියා තිබෙන පමණින් පිළිගැනීම සුතුනොවේ
යයි පිත්තකමේ දායකවරු කීවෝය. නවද මේ පාඨදෙක සබ්බාසන

* මේ අතරතුර කාලයෙහි “රටේ සමාදානය කඩකෙරීමට ගේ
තුඩු කෝලාහල සහිත පිත්තකමක් කෙරෙන්නය, එබැවින් ඒ ආණ්ඩු
ව විසින් නවත්වනටය” යනාදී කරුණු කියා මේ පිත්තකමට රු
ශ්ශාකල අයගේ අනුමතය පිට කවිණි කෙනෙක් විසින් බලපිටි
යේ පොලිස් නඩුකාරතුමාට සහ ශාල්ලේ මහඒජන්තතුමාටත්
පෙන්සන් දෙකක් දෙන ලදී. එතුමන් විසින් ඒ පෙන්සන් දෙක
බෙත්තර වලල්ලා විට්කෝරලේ මුදලිතුමා වෙත එවන ලදීත් මු
දලිතුමා පිත්තකම පලට පැමිණ දායකවරුන්ගෙන් ඒ සඳහා කරු
ණු අසන ලද්දේය.

නුසංහිතය බුබුදුගතාව අනුගතීන් පොත්ති තිබේදයනු අප දෙපක්‍ෂය විසින් සනාථ, රාමඤ්ඤ යන දෙතිසායක භික්‍ෂුසභිස යාලවා සොයවා පෙත්වය යුතුයයි කීවේය. ඊටසමනිකාය පක්‍ෂයෙහි දැයකවරු එකඟවීමට අනතුරුව දක්වන වාසග මෙන්යුත් ලියුමේ පිටපත් දෙකක් ලියවා අත්සන් තබා දෙපක්‍ෂය අතර ගණු දෙනු කරගත්ව යෙදුනාදැන.

“ශ්‍රීබුදු විඪි යෙන් 2438 වෙනි විඪියෙහි පොසොත්මස පුරප්පලවස්සන් ඊවිදින, අතුරුවැල්ලේ වලව්වේවත්තේ පිත්තමිපලේදිය.”

මෙහි පහත අත්සන්කරණ දෙත් කණේලිස්දෙල්විස් සමරදිවාකර ජයසුන්දර, දෙත් නිකුලස්දෙල්විවා කරුණරත්න බෙත්තොට වලලාච්චිකොරලේ කුමස්තේරුආරච්චිද, දෙත් ජෝන්දෙල්විස් සමරදිවාකර ජයසුන්දර දුරුවේ වැඩබලනවිද, නආරච්චිද, වට්ටලගේ දෙත් අගෝනිස් වඩුරුලද, දෙත් හෙන්දිස් දෙල්විවා දුරුවේ සකුල්මාස්වර්ද යන අපවිසින්

“පාතිමොක්ඛදෙදොසො කෙවලං වි විතයපිටකං පිතිතං පටිවජ්ජනං” යනමේ පාඨය, බුබුදුගතාව වේ අසවල්පොතේ අසවල්පාන නිබ්බන්ධයයි පෙත්වීමටද, බෙත්තරගේ දෙත් කොරණේලිස්දෙල්විස්, වැරනියගොඩගේ දෙත් අන්දිස්දෙල්විවා, පානදුරේ පී. ඒ. පිටිස්, දෙත් අමාරිස්දෙල්විවා ගුණසේකරපොලිස්වුලාදැනියා, රණසිංහආරච්චිගේ දෙත් සාමෙල්දෙල්විස් යන අපවිසින්

“තථාගතප්ප වෙදිතො භික්ඛවෙ ඛම්මචිනසො විච්චො විරොචති නොපට්ඨනො” යනමේ පාඨය බුබුදුගතාව වේ අසවල් පොතේ අසවල්පාන නිබ්බන්ධයයි පෙත්වීමටද පොරොන්දුවී අත්සන්තබා දෙපක්‍ෂය අතර පිටපත්තබා ගත්ව යෙදුනාදැන.

එන පසලොස්වක පෝයෙන් මෙපිටදිනක මෙම ලියමනේ සඳහන්වූ කාරණ අපදෙපක්‍ෂය විසින් පෙත්නුම් කරණ හැටිය ද පොරොන්දු වූනාදැන.

(අත්සන)	දෙත් කණේලිස්.
(“)	දෙත් නිකුලස්.
(“)	දෙත් ජෝන්දෙල්විස්.
(“)	අගෝනිස්.
(“)	D. H. D. Silva.
(“)	කොරණේලිස්.
(“)	D. A. D. Silva.
(“)	P. A. Peiris.
(“)	දෙත් අමාරිස්.
(“)	දෙත් සාමේලේ.

මේ විවාදරමුහුණ ලියුමේ අත්සන්කළ දෙපසයේ දැකවරුන්
 පිළිගත් ක්‍රියාවක බවට අනුමතය පෙන්වමින් පෙන්වීමට පො-
 රොත්සවයකදී ඒ පාදයක “එක පසලොස්වකපෝයෙන් මෙ-
 පිට දිනක” පෙන්නුම්කරණවශයට නියමකරගත් පමණවිනා, ඊට
 සරිවනුයෙන් ඒ අතරදිනයක් නියමකරනොගන්නා ලද්දේ එහෙ-
 යින් රාමඤ්ඤ නිකාය පසයෙහි දැකවරුන් විසින් එවලොවෙහි
 වශයෙන් දිනයක් නියමකරන බවට භික්ෂු කියන ලද්දේය. නමුත්
 ආරාම නිකාය පසයෙහි දැකවරුන්ට ඒ වේලාවෙහි දිනයක් නි-
 යමකරනට නොහැකි කරුණකිසි, විවාදරමුහුණ ලියුමෙහි
 අත්සන් තැබූ දිනට පසු දින (මැයි මස 30 වෙනි සඳුදින) සවස 6 ව-
 ට ප්‍රථමයෙන් පැමිණ දැනුම් දෙන්නොවුන් කියා ඔවුන් ගියෝය. ඒ
 කියා ගිය පර්ද්දෙන් නොපැමිණ වැඩිපුරත් දවස්පහක් ගතකළ
 හෙයින්, මීට අනතුරුව දක්වන ලියුමේ පිටපතක් කොර්ණේලිස්
 අප්පහාමි අත්සන්කර යැවුණේය.

මෙතැන් පෙරටුව ලියා දැනුම් දෙනවහනම්,
 ගුරුකන්දේ දෙව් කොර්ණේලිස් අප්පහාමි සමරදිවාකර
 ජයසූර අප්පහාමි වෙතටයි.

භවතානනි,

මෙහි පහත අත්සන්කරණ මම ඇතුළුව පස්දෙනෙක්
 සහ නමුත් නාත්සේ ඇතුළුව පස්දෙනෙක්ද අතරේ පසුගිය මස
 29 වෙනි දින, අතුරු වැල්ලේ පිත්තම්පලේදී ගණුදෙනුකරගත්
 වශයෙන් එකම වාසගමෙන් යුත් ලියුමිනෙක් සඳහන් කරණ ල-
 ද කරණ අතුරෙන් “පාරිමොක්ඛාදො සො කෙවලව චිත්තය
 පිටකං පිහිනං පටිච්ඡන්තං” යි යන පාදය නමුත් නාත්සේ ලාවිසින්
 ද, “තථාගතපාවෙදිනො භික්ඛවෙ බමමිච්ඡන්තො විවටො විරො-
 චනි නොපටිච්ඡන්තො” යි යන පාදය අපවිසින්ද, සුත්තානි බමුණි
 නයසබ්බක පිටකයෙන් (ශ්‍රී මුඛදෙශනා පාලියෙන්) පෙන්වා දීම
 පිණිස ගිවිසගෙන “ඒ අසවල් දින මෙතැන් පෙන්වා දෙන්නෙමු”
 යි සරිලෙස අප පසයෙන් දිනයක් නියමකරනට යොජනාක-
 ලීව නමුත් නාත්සේ ලාව ඒ වේලාවෙහි දිනයක් නියමකරනට
 නුසුඵවන කියා, ඊට පසු දින පස්වරුහට (පසුගිය මස 30 වෙනි
 සඳුද පස්වරු හට) මත්තෙන් අපට දැනුම් දෙන්නෙමු යි න-
 මුත් අද දක්වා ඒ අපට දැනුම් නොදී විසීමට ඇති හෙතුව කුමක්ද
 යි නොදනිමු.

මේ බවට, යව්දිවි හිත සැප කැමති
 (අත්සන) “කොර්ණේලිස්”

වස 1892 ක්‍රිස්තු මස 5 වෙනි දින,
 අතුරු වැල්ලේ පිත්තම්පලේදීය.

ජවලාබුහු පිළිතුරු ලිපිම

“දයානුසාරීන් පෙරටුකොට ලියාළුවන වගනම්,
පසුගිය මස 29 වෙනිදින අතුරුවැල්ලේ පිත්තම් පලේදී
ත්‍රිත්වය පැවැත්වූ සභියෙහි මිස පිරිත්දෙශනාව පවත්වන
මේ සභියෙහි සිටින ඉමණ විනය කියාදීමෙන් වාදයකට අපි
බැඳිනැත්තෙමුයි තවුසේලා අපදෙපසය ඉදිරියේ කළකථාව
නිසා මට පළමු නමුසේ ඇතුළුව පස්දෙනෙක් සමග මා ඇතුළුව
පස්දෙනෙක් විසින් ගිවිසගත් පොරොන්දුව අත්හැරීමට බව මේ
සිත් මතක් කරණවත්ඇර, හික්මනට පැණවූ ශික්ෂාපද ප්‍රඥාපාද
මාත්‍රය ගිවිසගන්නා කියාදීම වරදබව පෙන්වීම පිණිස අද සදු
දා දවල් එකේකැප්පමට ප්‍රසිද්ධ දෙශනාවක් යාලගම සුනානුරාම
විහාරස්ථානයෙහි පවත්වන බැවින් ඒ පිළිබඳව කැණු දන
ගණු කැමතිනම් එමස්ථානයට පැමිණෙනලෙසද මෙයින් මතක්
කරමි.

මේවගට,

දෙත් කඳෙලිස්දඅල්විස් සමරදිවාකර ජයසුඤ්ඤ
(අත්සන) “දෙත් කඳෙලිස්”

වර්ෂ 1892 ක්‍රි.ව. 6 වෙනි දිනදීය.

යටදැක්වූ ලිපිමෙහි “නමුසේ ඇතුළුව පස්දෙනෙක් සමග මා
ඇතුළුව පස්දෙනෙක් විසින් ගිවිසගත් පොරොන්දුව අත්හැරීමට
බව මෙයින් මතක්කරණව” යනු කඳෙලිස්දඅල්විස්.....අප්පුහාමි
විසින් ලියනලද්දේ සිඟියෙන් සුකතවයයි නොසිතමු. ඒ මක්නි
නිසාදයත්? දෙපසයෙහි දයකවැන්දසදෙනා විසින් ගිවිසගත්
අත්සන්කරණලද විවාදාර්ථ ලිපිමේ “එනපසලොස්වක පෝ
යෙන් මෙයට දිනක මෙම ලියමනෙන් සඳහන්වූකාරණ අපදෙප
සය විසින් පෙන්වුම් කරණහැටියටද පොරොන්දුවනාඇත” යනු
ලියාතිබෙනබැවිනි. විවාදාර්ථලිපිමේ සඳහන්කළ පසලොස්ව
ක පෝයනමි:—මෙම වර්ෂයෙහි මැයිමස 10 වෙනි කුජදින පාත්
වූ 52 වෙනි පැ විනාඩි 40 න් ලබා 11 වෙනි බුද්දින 57 වෙනි පැ
විනාඩි 12 න් ගෙවුනාවූ(පොසොන්මස පසලොස්වක)පෝයවේ
කඳෙලිස්දඅල්විස්.....අප්පුහාමි විසින් යථොක්ත ලිපිමලියනලද්
දේ මැයිමස 6 වෙනි දිනදීය, එදින සිට දිනහතරක් ඉක්මිමෙන්
පසලොස්වක පෝයදින පැමිණෙත්ව තිබුණුබවපෙනේ. එසේ
නිබියදී පොරොන්දු අත්හැරීමයායයි, විවාදයට නොපැමිණ ප්‍රයෝ
ගයෙන් මගහරිණ. අදහසින් සුකතව ඒ ලිපිම එව්වේ “පාතිමො
කබුද්දෙසො කෙවලව විනයපිටකං පිහිනංපට්ඨනං” යන පාඨ
යදෙනා පොතකින් පෙන්වත්ව නුදුරුවත් බැවින්වාටසැකනැ.

දෙපසයෙහි දැයකවරුන් විසින් ගනුදෙනු කරගන්නාලද වි
වාදාරම්භලියමේ අන්දමට සාමනිකායපසයෙහි දැයකවරුන්ට
ජයනැති බැවින්, අනාත්මයකට මේ විවාදය ගොඩනගනු අදහ
සින්පුකතව කසිකාවල රෙවනතෙරුන්නාත්සේ විසින් සිද්ධිමන
නිසසතෙරුන්නාත්සේට එවනලදලියම සහ ඊට යවනලද පිළි
තුරුලියමද මට අනතුරුව දක්වනුලැබේ.

“මෙත්සින් පෙරදැව ලියමි”

දැනට අතුරුවැල්ලේ පිත්කම්පලේ පො
රොත්තුව ඉන්නායාලගම සුමනනිසා
සථවිරයන්ට දන්වාඑවන වගනම.

සථිඥයන්වහන්සේ විසින් භික්ෂුන්ට පණවාවැළු ශික්ෂාපද පු
ඥානි නමුත්නාත්සේලා විසින් සාමාන්‍ය ගෘහස්ථනයාට කියන
බව සැලසී, ඒ සැබෑනම් ඵලෙසකිමට සථිඥයන්වහන්සේගේ
අනුදැනීමක් තිබේද, මට පමානැතුව උතාර එවනුමැනවි.

මේබව ලියාඑව්වේ.

කසිකාවල සුනන්දුරාම විහාරාධිවාසී
රෙවන සථවිරයෝ.

(අත්සන)—“රෙවන”

වසි 1892 ක්කු පුනි මස 1 වෙනි
දින කසිකාවලදීය.

මේ ලියමට යවනලද පිළිතුරු.

මෙත්සින් පෙරදැව ලියා දැනුම්දෙමි.

කසිකාවල සුනන්දුරාම විහාරාධිවාසී
රෙවන සථවිරයන් වෙතටයි.

නමුත්නාත්සේ විසින් මේමස 1 වෙනි දින දැනමින් මාවෙන
එවනලද ලියමලැබී කියවාගත් නමුත් එවලේම උතාර ලියාඑ
වීමට අවකාශ නොතිබුනබැවින් ඒසදහා කියපුතුකරුණු ලියම
ගෙණ ආ සුචිඤ්ඤෙ අපද්ධතාමි සමග කිවෙමි, නවත් ඊට උ
තාරවශයෙන් මෙසේද ලියමි.

නමුත්නාත්සේගේ ලියමෙහි “සථිඥයන්වහන්සේ විසින් භි
ක්ෂුන්ට පණවාවැළු ශික්ෂාපද පුඥානි නමුත්නාත්සේලා විසින්
සාමාන්‍යගෘහස්ථ ජනයාට කියනබව සැලසී, ඒ සැබෑනම් ඵලෙ
සකිමට සථිඥයන්වහන්සේගේ අනුදැනීමක් තිබේද?” යනු අ
සාධිබේ, එනයපරිවර්තනා පරිවර්තනාවය පිළිබඳව සිසාම
තිකායපසයෙන් ගුරුකන්දේ සුචිඤ්ඤෙ අපද්ධතාමි අදි පස්

දෙනෙක් සහ රාමස්ස නිකායපක්ෂයෙන් අතුරුවැල්ලේ කොඳි
කේලිස් අප්පු ආදී පස්දෙනෙක්ද අත්සන්කොට පසුගිය මස 29
දින ලියුම්දෙකක් ගණුදෙනු කරගණ විවාදයක් ආරම්භකර නි
බෙනබැවින් ඒ අවසානවූකලක නමුත් නාත්සේගේ දූතභාණී
ම සඳහා අසා එවැනිබෙන කරණුවලට පිළිතුරු ලියා එවන්
තෙමි.

මේවගට,

යච්චි භිත සැපකැමති

යාලගම, සා. ව. ර. සිරිසුමනනිකායස්ථවිරයෙමි
(අත්සන)—“සා. ව. ර. සිරිසුමනනිකාය”

වර්ෂ 1892 ක්වූ ජුනි මස 5 වෙනි දින

අතුරුවැල්ලේදීය.

රෙවන තෙරුන් නාත්සේ විසින්

එවනලද දෙවෙනි ලියුම.

මෙත්සින් පෙරවූව ලියමි.

“වර්ෂ 1892 ක්වූ ජුනි මස 1 වෙනිදින නියමය ඇති ලියමනින්
මා විසින් විවාදවූ කරුණට ප්‍රත්‍යාතර එවා නැතැ, මතුඑවන
බවක් කියාතිබේ, එසේ උතර එවනවානම් අද (සඳුදා) දවල්
දෙලගේ කණිසමින් මෙපිට එවන්ට ගිනැ, මේ ඇර යම් භික්ෂු
කෙණෙක් භික්ෂුත්ව පණවා වදාලි ශික්ෂාපද ප්‍රඥාපි සාමාන්‍ය හි
හිථනයාට කියාදෙනවානම් බුඩ්ධියමයවූ පරද්දෙන් ඒ වරදබව
වැඩිදුරටත් කියමි.

මේවගට,

කඩ්දාමල සුනානදරුම විහාරධර්මාධිපති

රෙවන ස්ථවිරයෝය.

(අත්සන)—“රෙවන”

1892 ක්වූ ජුනි මස 6

වෙනි දින දීය.

මට යවනලද පිළිතුරු ලියමි.

“මෙත්සින් පෙරවූව ලියමි”

නමුත් නාත්සේ විසින් මේ මස 6 වෙනි දින එව
නලද ලියුම ලැබුණ, එහි මේ මස 1 වෙනි දින මා තමට එවූ ලි
සුමට පිළිතුරු එවනැතකියා නිබුතේ ඒ නමුත් ඊට (එකල) දියස
තුලත්තර මේ මස 5 වෙනිදින ලියා එවා ඇත.

“මේ ඇර යම් කිසි භික්ෂුකෙණෙක් භික්ෂුත්ව පණවා වදාලි
ශික්ෂාපද ප්‍රඥාපි සාමාන්‍ය හිථනයාට කියාදෙනවානම්, බුඩ්ධි

හිමයවූ පරිද්දෙන් ඒ වරදබව වැඩිදුරටත් කියමි”යි කියා තිබේ. කොපමණ දුරටකිවත් විනය පරිවර්තනය සඳහා වැළඳගත් කියන පාසය ත්‍රිපිටකයට අන්තර්ගත පොතකින් පෙන්වනතුරු භාර ගත්තේ කවිද? තමුත්තාත්සේලා ඇත්ත සුත්ත ලොකයාව පෙන්වාදෙන කරුණාඛණ්ඩයකින් සුක්කව ක්‍රියාකරන්නෝ නම් විනය පරිවර්තනයයි වැළඳගත් දෙයනා පාසාදියක් ඇත්නම් ඒ සෘජුවම නොපෙන්වත්ව තිබෙනු තුනම කුමක්ද? මේ විනය පරිවර්තන අපරිවර්තනයෙහි තිත්දුවක් ලබාගැනීම ප්‍රසිද්ධ පණති නයන්ගෙන් පවා අමාරුවී තිබෙන බව පැහැදිලිව ප්‍රකාශ වේ.

මේ බවට,

යවිදිවි හිතසැපකෑම හි
යාලගම, සා. ව. ර. සිරිසුමන නිසසස්විරෑම.
(අත්සන) “සා. ව. ර. සිරිසුමන නිසස.”

විම් 1892 ක්‍රි. පූ. තිමස 6 වෙනිදින
අතුරුවැල්ලේදීය.

මේ විවාදය පිළිබඳව ලියුම් මෙපණකින් නිමයේය. එහෙයින් මෙහි තිබේ, සම්පූර්ණව පවත්නා විධිවිධාන වැරදි ලද විනය බර්මය අපරිවර්තන බවට හා ඒ දැනගත්ව කැමති සාමගේ රුපාසකාදිත්ව කියාදීමට තහනමක් නැති බවටත් දෙයනා අති කරාදියෙන් මදක් කරුණු ගෙණ ගැර දක්වනු ලැබේ.

“නමොනසා භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධසං.”

අගුත්තරසතිසේ නිකානිපානසේ සරණිච්ඡවර්ගයෙහි—

තථාගතස්ස වෙදිතො භික්ඛුවෙ බමමවිනයො විචරො විරො චති නොපරිවර්තනො—භාවය—මහතෙනි, තථාගතස්සත්ව භත්සේ විසින් ප්‍රතිවේධ කරුණු ලද බමමවිනය නෙම විවෘතවූ සේ බබලයි, ප්‍රතිවර්තනා නොවූයේය.

තදාභිකථාවෙහි—

විචරො විරොචතිති එත් එකතො උභතො අතතො සබ්බ භික්ඛොති චතුර්ඛිධා විචරිතා වෙදිතබ්බා තත් එකතො විචරිතා ම අසාධාරණ සිකාපදං, උභතො විචරිතාම සාධාරණ සිකාපදං, අතතො විචරිතාම පරිලබ්බ බමමගුණො, සබ්බත් විචරිතාම තෙපිටකං බුඛවචනං—භාවය—(දෙයනාවෙහි) විචරො විරොචතිතනාවචන විෂයෙහි එක්පසකින්ද, දෙපසින්ද, තමන්ගේ වශයෙන්ද, සියලු සභානවශයෙන්ද, සතරුකාරයකින් විවෘතව දනුසුක්කිය. එහි එක්පසකින් විවෘතයනම්—අසාධාරණ (ගෙවත් භික්ෂු භික්ෂුනී දෙපසයෙන් අනික්පසයට සාධාරණ

නොවන) ශිෂ්‍යාපදයයි. දෙපසින් විවෘතයනම්—සාධාරණ (හෙවත් හික්කුණික්කුණිදෙපක්‍ෂය විසින් සමවහික්මියයුතු) ශිෂ්‍යාපදයයි. තමන්ගේ වශයෙන් විවෘතයනම්—අධිගතබලවතුණයයි. සියලු ස්ථානවශයෙන් විවෘතයනම්—ත්‍රිපිටකමුඛ චම්බසයි.

මෙහිනෑහසට පුවඳුන ආදී කිසිම තැනක් අත්නොහැරිබව “සබ්බත්තො” යන වචනයෙන්ද; විනයපිටකය අත් නොහැරිබව “නෙපිටකං බුබුච්ඡා” යන්නෙන්ද නිශ්චයයි.

පරිවාරපාඨයෙහි—

හිනි විවචානි විරෝධනි නොපරිවර්තනානි චතුමුඛලං ජිව්වං විරෝධනි නොපරිවර්තනං සුරියමුඛලං ජිව්වං විරෝධනි නොපරිවර්තනං, තථානතාප්ප චෙදිතො බමුම චතයො ජිව්වො විරෝධනි නොපරිවර්තනො—භාවය—ත්‍රිපිටකමුඛයක්තුමු විවෘත මුඛානු බබලත්, ප්‍රතිවර්තනානොවත්, චතුමුඛලය විවෘතමුඛයේ බබලයි, ප්‍රතිවර්තනානොවේ; සුරියමුඛලය විවෘතමුඛයේ බබලයි, ප්‍රතිවර්තනානොවේ. තථාගතයත්වගත්තේ විසින් ප්‍රතිවේදන කරණලද බර්මවිනයනොව විවෘතමුඛයේ බබලයි ප්‍රතිවිජන්ත නොවේ.

තදවිකාථාවෙහි—

චතුමුඛලං අබ්බ මනික ධුම රජෙ රුහු විමුහ්ඨා විව්වං යෙව විරෝධනි නතෙසු අක්කුතරෙන පරිවර්තනං තථා සුරියමුඛලං, බමුම විතයොපිච්චිත්වා විතජිත්වා දෙසියමානොව විරෝධනි නොපරිවර්තනො—භාවය—සද්ධම්මලනෙම අබ්බු (වලාකුල්) පිනි දුමී රජස්සරු යනමෙයින් මිදුනේ විවෘතවම බබලයි, ඔවුන් අතුරෙන් එක්තරු උපකෙලයක් විසින් ප්‍රතිවර්තනමුඛයේ නොබබලයි. එසේම නිරුමඩලනොබබලයි. බර්ම විනය නොව විවෘත කොට බෙදා දෙනා කරණලද්දේම බබලයි. ප්‍රතිවිජන්තනොවු යේස.

දික්ඝතිගේ මහාපරිනිර්වාණ සූත්‍රයේ තුන්වෙනි බණවරෙහි—

අථකො ආනඤ්ඣමාරොපාපිමා යෙනාහං නෙත්තපසඤ්ඤා උපසඤ්ඤාමිත්වා එකමනාං අට්ඨාසි. එකමනාං සිතොබ්බො ආනඤ්ඣමාරොපාපිමා මං එතදවොච පරිනිබ්බතු දානි භතොන භගවා පරිනිබ්බාතු සුගතො පරිනිබ්බාන කාලො දානි භතොන භගවොනාති එවංවුගතො අහං ආනඤ්ඣමාරොපාපිමං එතදවොචං න නාමාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි. යාවමෙ භික්ඛු නසාවකා හවිස්සානති විසයනා විනිතා විසාරදා බහුසුඤ්ඤා බමුමබ්බා විනයබ්බා බමුමානු බමුමපට්ටනා සාමිපිපට්ටනා අනුබමුමාරොනො.

සකං ආවරියකං උග්ගගෙහිවා ආවිකක්ඛිසසනති දෙසෙසසනති
 පඤ්ඤාපෙසසනති පටිසිපෙසසනති විවරිසසනති විචජ්ජසනති
 උත්තානි කර්මසසනති උප්පත්තං පරප්පවාදං සගබ්බෙමන සුනි
 යනිතං නිග්ගගෙහිවා සප්පාටිගාරියා බම්මං දෙසෙසසනති යාව
 මෙ භික්ඛු නියො නසාමිකා හවිසසනති වියත්තා—පෙ—යාවමෙ
 උපාසකා නසාවකා හවිසසනති වියත්තා—පෙ—යාවමෙ උපා
 සිකා නසාමිකා හවිසසනති වියත්තා—පෙ—හාවය—ඉක්ඛිත්
 තෙත් ආනාදය පටිට්ඨ මාරතෙම මම යම්තාතෙක්ඛිද එතාත්
 හි එලඹියේය (මාකරු) එලඹ එක්ත පසෙක්ඛි සිටියේය. ආන
 ඥය එකත් පසෙක්ඛි සිටියාවූ පටිට්ඨ මාරතෙම මම මෙසේ
 කියේය. ස්වාමිනි භාග්‍යවත්තෙමේ පිරිනිවත්පානාසේක්ඛවා,
 සුගතතෙමේ (දුත්) පිරිනිවත්පානාසේක්ඛවා, ස්වාමිනි භාග්‍ය
 වතුත්වහත්සේයේ දුත් පිරිනිවත්පාමව කල්වත්තේයයි (යාව
 ඤ්ඤාසේය) මෙසේ කී කල්හි ආනාදය මම පටිට්ඨ ඒ මාරයාහව
 මෙසේකියෙමි, එමිනා පටිට්ඨ මාරය! යම්තාක්කල්මාගේ භික්ඛුහු
 ශ්‍රාවකනොවත්තාහුවෙද්ද, ව්‍යක්තනොවත්තාහුවෙත්ද, භික්
 ඞුතාහුවෙත්ද, විසාරදනොවත්තාහුවෙත්ද, බහුශ්‍රාතනො
 වත්තාහුවෙත්ද, බම්බරනොවත්තාහුවෙත්ද, විනයබරනො
 වත්තාහුවෙත්ද, බම්බරනොවත්තාහුවෙත්ද, පිළිපත්තාහු නොවෙත්ද,
 සමිච්ඡාමිච්ඡාමියොනොව පිළිපත්තාහු නොවෙත්ද, අනුබම්බර
 නොවෙත්ද, සමිච්ඡාමිච්ඡාමියොනොව පිළිපත්තාහු නොවෙත්ද,
 දෙශනානොකරත්තාහුවෙත්ද, නොපෙත්වත්තාහු වෙත්ද,
 පිහිටුවාතබත්තාහුවෙත්ද, ව්‍යාපකොට දක්වත්තාහු නො
 වෙත්ද, විභාගනොකරත්තාහුවෙත්ද, (ගාමිනි රාජ්‍යයත්) උත්
 තාන නොකරත්තාහුවෙත්ද, උපත්තාහු අනාද්‍යවිකවාදයත්
 සහ බාමිච්ඡාමිච්ඡාමියොනොව නිග්ගකරණලද්ධි නොයොතිකකො
 ව බම්බරනො නොකරත්තාහුවෙත්ද, මාරය! ඒ තාක් මම පිරි
 නිවත්තොපාත්තෙමිච්ඡි වදාළේය. යම්තාක්කල් මාගේ භික්ඛුනි
 හු ශ්‍රාවිකානොවත්තාහුවෙත්ද, ව්‍යක්තනොවත්තාහු වෙත්ද—
 පෙ—යම්තාක් කල්මාගේ උපාසකයෝ ශ්‍රාවකනොවත්තාහු
 වෙත්ද, ව්‍යක්තනොවත්තාහුවෙත්ද—පෙ—යම්තාක් කල්මාගේ
 උපාසිකාවෝ ශ්‍රාවිකාහු නොවත්තාහුවෙත්ද, ව්‍යක්තනොවත්
 තාහුවෙත්ද—පෙ—

මේ දෙශනාවෙන්, සච්ඡායත්වහත්සේයේ යාසනායෙහි භික්ඛු
 භික්ඛුනි යන උපාසකාභිවය පමණක්නොව, උපාසක උපාසිකා
 සහ භික්ඛු උපාසකාභිවයත් බර්මබර විනයබර වතතුරු සච්ඡායත්
 වහන්සේ පිරිනිවත්තොපාත්තබ්බි මාරයාහව වදාළේය යනු සුචි
 සේ ප්‍රකාශවේ.

සමන්ත පාසාදිකා දුර්වමයිකෂාපද වර්ණනාවෙහි—

සහබමිකං වුවමානොති සහබමිකෙන වුවමානො කරණයේ උපයෝගවචනං පවති සහබමිකෙහි සිකති තබ්බා තතා තෙසං වාසනාකතනා සහබමිකං නිලඛනාමෙන බුබු පඤ්ඤානෙතන සිකම්පදෙන වුවමානොති අනෙ—භාවය— (පෙලෙහි) “සහබමිකංවුවමානො” යනු සහබමිකසිකෂාපදයකින් කියනුලබන්නේ කාරණාත්මයෙහි කම්මප්පකතියි, සහ බමිකයන් පස්දෙනා විසින් හික්මයනු බැවින් නොහොත් ඔවුන් සනාක බැවින් සහබමිකයෙහි ලබනලද නම්ඥත්තාවු බුදුන් විසින් පණවනලද සිකෂාපදයකින් කියනු ලබන්නේය යන අර්ථය.

විමතිවිනෝදනි මහා බන්ධක වර්ණනාවෙහි—

අභිසමාචාරිකෙසුපි ඵනෙ තබ්බොති ඉමිනා සෙබ්බවත්තා බන්ධක වනෙතසු අඤ්ඤාසුපි සුක්ක විස්සට්ඨි ආදී ලොක වජ්ජ සිකම්පදෙසුපි සාමග්ගෙරෙහි වනති තබ්බා, නන්තන අවත්තමා නො අලජ්ජ දණ්ණ කමමා රහොව හොතිති දසෙසති—භාවය— (ඵනෙදවුවාවෙහි) “අභිසමාචාරිකෙසුපිඵනෙතබ්බො” යන මෙවචනයෙන් සෙබ්බාවත්, කසුත් යන මෙහිද, සෙසුසුක්කවිස්සට්ඨිආදීලොකවද්ද සිකෂාපදයන්හිද සාමග්ගෙරයන් විසින් හික්මියුන්තේය. එහිවනාහි නොහික්මෙන්නාවු අලජ්ජසාමග්ගෙර තෙම(දය)දබුවම් ආදියට සුදුසුමෙයයි දක්වයි.

මේ ආදී නොයෙක්කන්හි,සාමග්ගෙරවරයන් විනය ප්‍රඥාති විමයෙහි හික්මවියනුබව ප්‍රකාශවතිබෙද්දී “අනුපසම්පන්නයත්ව විනය කියාදීම නහනමිය” කියන භික්ෂුහු, සාමග්ගෙරවරුන්ව විනය කියානොදෙන්නම් එකානන අලජ්ජත්වන බවද, එමසාමග්ගෙරවරුන්හුත් දිනපතා අප්‍රමාණවත්තහෙදකාදියෙන් වරද ව පැමිණ නියන අලජ්ජත්වනබවද ඉතා පැහැදිලියි.

කුද්ගොත්ඝනිසේ සුත්‍රනිපාත අටුවාවෙහි—

තිස්සමානෙකිර භගවති ලොකනාථෙ බමිකොනාම උපාසකො අහොසි, නාමෙනව පටිපත්තියාව, සොකිර සරණසම්පන්නො සීලසම්පන්නො බහුසස්සනො පිටකත්තයධරො අනාගාමි අභිඤ්ඤාලාභි ආකාසචාරි අහොසි, නස්ස පරිවාර පමසන උපාසකා තෙපි තාදියා යෙව අහෙසුං—භාවය—ලොකස්වාමිවු භාග්‍ය චතුත්වගත්තේ ජීවමාන කාලයෙහි නම්න්ද ප්‍රතිපත්තියෙන්ද බාමිකවු (එක්තරා) උපාසකකෙනෙක්වුයේය, හෙතෙමවනාහි සරණයෙන් සමන්විතය, සීලයෙන් සමන්විතය, බහුසුඤ්ඤා

(සුත්‍රාභිධම්මවිනිශ්චය යන) **ත්‍රිපිටකධාරික**, අනාගාමිය, (පව) අභිඤ්ඤාහිත, අවකාශයෙහි හැසිරෙණ සුචරිතය. ඔහුගේ පිරිවර පන් සිසුන් **උපාසකයෝ** වූහ, ඒ උපාසකයෝ තුළුද මෙබඳු ශුණයෙන් සමන්විත වූහ.

මෙයින්, **ධම්මික උපාසක** තුමා ප්‍රධාන කොට ඇති පන්සියයක් පිරිස (ප්‍රජාපිටකයන් ඇතුළත් වූ) **ත්‍රිපිටකධාරික** විසුළුව ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නාක් මෙන්, **සමන්විත** උපාසකාදීහුද **ත්‍රිපිටකධාරික** විසුළුව ද මිසියා අවුවාහාදී පොත්ති ප්‍රකාශව තිබේ.

ධම්මපදවිධිකථාවෙහි

සා සන්ධු සංහිතං ගන්තවා දෙසිතං දෙසිතං ධම්මං සුඤ්ඤා අමනා කං කථෙහිති වදිංසු, තථා කථෙහිති අපරපායෙ තෙපිටකධරා ජනා—භාවය—සංයුතවහන්සේගේ ධම්මපයට ගොස් දෙසුදෙ සු ධම්මය අසා අපට කියවයි කීවාහුය, ඇ එසේ කරන්නී මැනවතා ගෙයෙහි **ත්‍රිපිටකධර** වූවාය.

බුද්ධ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය උපාසිකානොමෝද **ත්‍රිපිටකධාරික** විසියයි මෙයින් පෙනේ යන්නාක් මෙම **නඤ්ඤානා** උපාසිකාදීහුද **ත්‍රිපිටකධාරික** විසුළුව ද මිසියා අවුවාහෙහි ප්‍රකාශයි.

සමන්විතසාදිකාවෙහි—

ථෙරං පුච්ඡි පතිට්ඨිතං කුබ්බො භගෙන තමිඛ පණ්ණේදිපෙ සාසන නති? පතිට්ඨිතං මහාරුජ් සාසනං මුලානි පනස්ස නතාව ඔතරං තිති, කදුපන භගෙන මුලානි ඔතිණ්ණානි නාම පටිස්ස ඤ්ණේති, යද මහාරුජ් තමිඛ පණ්ණේදිපකානං මානාපිතුනං තමිඛ පණ්ණේදිපෙ ජනො දුරකො තමිඛ පණ්ණේදිපෙ පබ්බජ්ජිතා තමිඛ පණ්ණේදිපමිති යෙව පිතයං උත්තරෙණො තමිඛ පණ්ණේදිපෙ වාටෙස්සති තද සාසනස්ස මුලානි ඔතිණ්ණානි නාම පටිස්සති, අනිපන භගෙන එදිසො භික්ඛුති? අනි මහාරුජ්! මහාඅර්ථෙයො භික්ඛු පටිබලො එතස්මිං කමෙති. මං එතභගෙන කිංකාතබ්බිනති? මං මහාරුජ්! කාතුං වට්ටති. සාධු භගෙනති රුජ් මෙඝවණ්ණාහ යස්ස අම වට්ටස්ස පරිවෙණ්ටොනෙ මහාසබ්බිතිකාලෙ අජාතස්ස තතු මහාරුජෙන කතමණ්ඩපප්පකාරං රුජාතුභාවෙන මණ්ඩපං කාරෙණො සබ්බිතාලාවචරෙ සක සක පිපෙප පයොරෙණො සාසනස්ස මුලානි ඔතරනානි පසසිස්සාමිති අනෙක ධර්මසහස්ස පරිවුතො ථුපාරුමං අනුප්පනෙතො. තෙනබ්බොපනසමයෙන ථුපාරුමෙ අවසිසබ්බිතිකාසහස්සානි සන්තිපතිංසු. මහාමඤ්ඤායොරස්ස අසනං දකඤ්ඤාමුඛං පඤ්ඤාතං ගොති. මහාඅර්ථෙයොරස්ස ධම්මාසනං උත්තරාසුමිඛං පඤ්ඤාතං ගොති. අර්ථො. මහාසාධු ධම්මාසනෙ මහාමඤ්ඤායොරෙන අර්ථෙයො අත්තතො

අනුරූපෙන වතහානුකකමෙන බමමාසනෙනිසිදි. මහසේන
 බමමාසනං පරිවාරෙට්ඨා නිසිදිංසු. රසෙසුපි කනිඨ්ඨභාතා
 මහතාහසෙත්ථෙතාමධුරග්ගාගොහුට්ඨා විනයං ගණන්සාමිති
 පච්ඡික්ඛුසතෙහි සචිං මහාඅර්ධසේරසා බමමාසනමෙව පරි
 වාරෙට්ඨා නිසිදි අවසෙසාපි භික්ඛු සර්ජකා ව සපර්සා අතතනො
 අතතනො පතතාසනෙ නිසිදිංසු. අපායසමා මහාඅර්ධසේරෙ
 තෙනසමයෙන බුඛොපනවා චෙරජායං විහරති නලෙජ්ජු විම
 ඤුලෙචි ඵනයතිදුතං අභාසි—පෙ—කායකමම වචිකමමපිපථ
 ඤිත විනයං ඵනයපිටකං පකාසෙසි. පකාසෙට්ඨා ව යාවතාසුකං
 නිඨ්ඨමානො බහුතං වාවෙට්ඨා බහුතං හදයෙ පනිඨ්ඨපෙට්ඨා
 අනුපාදිසෙසාය නිබ්බාණධාතුයා පරිනිබ්බාසි—භාවසං—දෙවෙති
 පැතිසාරපතෙම සමාමිත්වහත්ස! ලඞ්කාවිපයෙහි ශාසනයපිති
 විශේදයි? මහාමහෙඤ්ඤසථිවිරයත්වහත්සේනෙන් විවාලය. මහ
 රජශාසනය පිතිවිශේය, තවම ශාසනයාගේ මුල්බැසනොගත්තා
 හුය. සමාමිතිකවරකලෙක්හි(ශාසනයාගේ)මුල්බැස ගැණීමවත්
 නාහුද? මහරජ! යම්කලෙක්හි ලක්දිව උපත් මාතෘ පිතෘත්ව ද, ව
 උපත් දැරුවෙක්තෙම ලක්දිවෙහි පැවිදිව ලක්දිවෙහිම විනය
 ඉගෙන ලක්දිවදිම කියවන්නේද, එකල්හි ශාසනයාගේ මුල් බැ
 සගැණීමවන්නාහුය. සමිත්වහත්ස එබදුව භික්ඛුවක් ඇතතේ
 දැයි විවාලය. මහරජ මහාඅර්ධසමි භික්ඛුවක්ඇත්තේය, මේ
 කටයුත්තෙන් හෙතෙම දක්ෂවත්තේයයි කියේය. සමාමිති මා
 විසින් මෙහිකුමක් කටයුතුද? මහරජ මණ්ඩපයක් කරත්වවි, රජ
 තෙම සමාමිති යහපතැයි, මෙසවණ්ණ අහස අමාත්‍යයාගේ පරි
 වෙණ්සරානයෙන් මහාසංඝායනා කාලයෙන් අපාසත්මහරජ
 විසින් කරණලද මණ්ඩපයවැනිවූ මණ්ඩපයක් රජානුභාවයෙන්
 කරවා සියලු නාලාවචරයන් (සියලු නායකයන් වයත්තාවූ පුරුෂ
 යන්) සමිත් සමිත් ශිලායන්හි යොදවා ශාසනයාගේ මුල්බැස
 ගැණීම බලන්නෙමිසි, නොයෙක් දහස්ගණන් පුරුෂයන් විසින්
 පිරවරණලදුව ධුරාධමයකර පැමිණියේය. එකල වනාහි ධුරාධ
 මයෙහි ගැටඅටදහස් භික්ඛුහු සිටිනාහුය. මහාමහෙඤ්ඤ සථිවිර
 යත්වහත්සේව ආසනයක් දකුණුදෙසට අභිමුඛව පණවන
 ලද්දේවිස. මහාඅර්ධස සථිවිරයත්වහත්සේගේ බමමාසනය උතු
 රුදෙසට අභිමුඛව පණවනලද්දේවිස. ඉක්බිති මහා අර්ධස සථි
 වරතෙම මහෙඤ්ඤ සථිවිරයත්වහත්සේ විසින් ආරාධනා කරණ
 ලද්දේ තමත්වහත්සේට පැමිණි ක්‍රමයෙන්සුදුසුවූ බමමාසනයෙ
 හි වැඩලත්සේක. මහාසථිවිරයත්වහත්සේලා බමමාසනය පිරිව
 ර වැඩලත්තාහුය. රජහුගේද මලකු සහෝදරවූ මහතාහසසථි
 වරතෙම ධුරග්‍රාහිව විනය (ඉගෙන) ගත්තෙමිසි පත්සියයක්

සූක්ෂ්මතම මහාඅර්ධසූර්යත්වයන්වහන්සේ බලාපොරොත්තු වූ බවටත්තේය. සෙසු සූක්ෂ්මත්වයන්සේලාද රජසමයවැසියන්ගේ නමතමත්ව පැමිණි ආසනයෙහි උන්නාහුය. ඉන්බිති අසුසමත් මහාඅර්ධසූර්යත්වයන් “තෙත සමයෙන බුබුදු හඟවා වෙර ජායං විහරති නලෙරු ධුමංකුලෙහි චනය නිදානං අහා සි”-පෙ-ඒ කාලයෙහි වනාහි භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ වෙරජාවෙහි නලෙරු (එනම් යසසාධ වාසස්ථානවූ) කොසඹ වාසමුලයෙහි වැඩවාසයකරවදුරයි, යන විනයෙහි නිදානය වදාලසේක. —පෙ—කායකමුඛ වාක්කමුඛයන්ගේ (ව්‍යතික්ෂ්‍යවශයෙන්) කමුවාවනලද හිසමුමැති විනයසිට්ඨක ප්‍රකාශකලසේ ක(එසේ) ප්‍රකාශකොට අසුආභිතෙක් වැඩසිටිනුයේ බොහෝ දෙනාට කියවා බොහෝදෙනාගේ හෘදයෙහි (සිත්හි) පිහිටවා තීර්ථපදිලෙහි නිවාණධාතුබවත් පිරිනිවන්පෑසේක. ●

මෙයින්, මහාමහෙස්සසූර්යත්වයන්වහන්සේ විසින් ආරාධනාකරුණලදුව, මහාඅර්ධසූර්යත්වයන්වහන්සේ විසින් දෙවෙනිපැනියා රජතුමන් සහිත ඉතා බොහෝවූ ගිහිමිසිසක්ද අසානණසිටියද සම්පූර්ණ විනයපිටකය දෙශනාකරුණලද බැව් ඉතාපැහැදිලිව පෙනේ.

මහිමංගසෙහි පාරාජිකපාවේ 15 වෙනි පිටුව.

“එකල සසසූර්යත්වයන් විනයෙහි අපරද්දෙන් අනුදුතමන ණකෙනෙකුත් ඉල්වාගෙන ඒ මහණකු එක්ව විසාලා මහනුවරට පිවිස තමන්බමුවාදී බැව් ප්‍රකාශකෙරෙමින් බුදුන් වදාල දෙසුතුරක් හා විනය ප්‍රඥප්තියද උපාසකවරුන්ට වදාලසේක.”

ගිහිත්ව විනයකියාදීම වරදයකියන සූක්ෂ්මත්ව ඒ සත්‍යලෙස සර්වකරුණිම පිණිස, දෙශනාපෙලෙන් හෝ, අනිකථාවකින් හෝ, විකාචකින් හෝ සොයාගතයුතු භාවාවක් හෝ පාඨයක් හෝ දකිනට ලැබීනැත. නමුත් මහවග උපෙසථකවිනයෙහි “නභිකඛවෙ සගහට්ඨාය පරිසාය පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතබ්බං යොඋද්දිසෙය්‍යආපනති දුක්ඛට්ඨසං” යනමේ පාඨය, ඒ සූක්ෂ්මතම පිරිස් මධ්‍යමෙහිකියා, වරදවා භාවය ප්‍රකාශකොට “ගිහිත්ව ඉමණ්විනය කියාදෙන සූක්ෂ්මත්ව දුක්ඛාආපනතිවෙයි” කියාම වූත් මුලාකරනි. එහෙයින් ඒ පාඨය සහිත නිදාන කථාවදක්වා භාවය ප්‍රකාශකරමු.

තෙතබොපනසමයෙන දෙවදනෙතා සගහට්ඨාය පරිසාය පාතිමොක්ඛං උද්දිසති, හඟවතො එතමහිං අරොවෙසුං, නභිකඛවෙ සගහට්ඨාය පරිසාය පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතබ්බං යො උද්දිසෙය්‍ය ආපනති දුක්ඛට්ඨසං—භාවය—එසමයෙහි වනාහි

මෙයින් ප්‍රකාශවෙන්නේ (සීමාගතවූ) භික්ෂුසංඝයාගේ අත්පසෙහි ගෘහස්ථයන් සිව්දි, දෙවිදන්තෙරුන් ප්‍රාතිමොක්‍ෂය දෙස බවත්, ඵබවතික්‍ෂුන්වහන්සේලා සඵඥයන්වහන්සේව සැලකුබවත්, ගිහිත් සහිතභික්ෂුසංඝයා මධ්‍යයෙහි යම් භික්ෂුන්වහන්සේ නමක් ප්‍රාතිමොක්‍ෂයදෙසසිතම් (පෝයකරයිනම්) ඒ භික්ෂුන්වහන්සේව දුෂ්කාරාපනත්වන බවත්ය. ඒවිනා ගිහිත්ව ඉමණවි නසකිසාදන්තාට ආපනතිඵන බවක් කිසිසේත් ප්‍රකාශෙනාබේ.

සිසිපවුටේ ත්‍රිසුමමලාභිබාන නායකයාට්ටරයත්වහන්සේ විසින් 'බුඩාගමේ ඉදහන් විනය කියන අයද, ඒ අසනහිටියෝ ද මිථ්‍යදූෂිතයෝ වෙනවාය'යි කියනලද සුනහිරනින අනත නොමති මාත්‍රය, අශෝකිසොමනසාරයෙන් සුකතව පිළිගත් මොරගොඩ රහනපාල තෙරුන්නාත්සේ අදි ප්‍රවෘත්තවරු කීප නමකට හා ගෘහස්ථයන් කීපදෙනෙකුවත් සත්‍යයයි වැටහුන නමුත්, පෙර විනයප්‍රඥාති දැනගත් මිථ්‍යදූෂිතයන්ටවා සමයක් දූෂිතයන්වුවෝයයි, විනයපොත්ති ප්‍රකාශට ගිබේ. මෙකල වසන ගෘහස්ථයන්ද විනය දැනගැනීමෙන් සමයක්දූෂිතයෙහි සාප්පට පැහැදි පිහිටීමද, කලක්මිත්‍රවූ සුපෙශල ශික්‍ෂාකාමි හික්‍ෂු සභිකයාවහන්සේගේ සෙවන හපන පරිපාසනයට පැමිණීමද, දුස්ප්‍රතිපත්ති අප්‍රතිපත්තියෙහි නිසුකතව ශාසන භාතිකරණ අසත්පුරුෂ පාපහික්‍ෂුත්කෙරෙත් වෙත්වීමද යනාදි මහත්වු අභිසිඛකරගනිත්.

සමන්තපාසාදිකා භික්ෂුවහඬුයෙ පුඨම පාරාජිකාවණීනාවෙහි

අප්‍රසන්නානංවා පසාදයානි—සිකතිපද පඤ්ඤානියාති ස
නිසිකතිපද පඤ්ඤානිං ඤාතො යථා පඤ්ඤානං පටිපජ්ජමානො
භික්ඛුදිස්වා යෙපි අප්‍රසන්නා පණ්ඩිත මනුස්සා තෙ යානි වත
ලොකෙ මහජනයා රජ්ජන දුස්සන චූෂානානාති තෙති ඉ
මෙ සමණ සකතිය පුත්තියා ආරතා චිරතා විහරන්ති දුක්කරං වත
කරුණති භාර්යං වත කරුණති පසාදං අපජ්ජනි-චනය පි
ටකෙ පොත්ථකංදිස්වා මිච්ඡාදිට්ඨක නිවේදි බ්‍රහ්මණේයිය-භාවය
“අප්‍රසන්නානංවා පසාදයානි”යනු ශික්ෂාපදපැණවීමඇති කල්
හිවනාති ශික්ෂාපදපුඤ්ජය දූන, ශික්ෂාපදපැණවීම යම්සේද, එ
සේ පිළිපදින්නාවූ භික්ෂුන්දක යම්බිඳු (ශාසනයෙහි) අප්‍රසන්න

පණ්ඩිත මහත්මයාණන්, එවැනි යම්බඳුද, එකාන්තයෙන් ලොක
යෙහි මහජනයා ඇලෙන දුෂ්ඨතා මුලාවත කාරණයන් ඇද්ද එ
යෙන් දුෂ්කර දෙයක් කරත්, එකාන්තයෙන් බැරැරැම් (වැඩක්)
කරත්යයි, පැහැදීමට පැමිණෙත් (කෙසේදයත්?) විනය පිට
කරෙහි පොත් දැක (පැහැදිනාවූ) මිත්‍ය දෘෂ්ටිකා ත්‍රිවේද දත් වූ
හමුණයාමෙහි.

ගෘහස්ථයන්ට විනය කියාදීම වරදක නිසා සිප්කඩුවේ නායක
සම්මුතියන්වනන්සේම ගෘහස්ථයන්ට විනය කියාදී නිබන්ධ බැ
වි උන්වහන්සේගේ අත්සන් සහිත ලිවුමකින් අපට දකිත්ව ලැ
බිතිබෙන බැවින්ද මෙහි දක්වමු.

“මාතර කොටුවේ ගොඩ පොරොත්තු දෙන්න පි
ලිප්පු මුහුන්දිරම් ගෙයි දෙන්න කරෝලිස්ස සතු
තෘදර පැවැත්වීමෙන් ලියා එවන කරුණුනම්,

පසුගිය ඔක්තෝබර් මස 31 වෙනි දින තුන විසින් මානවට
එවන්ට යෙදුන ලිපුම බලාගනිමි.....

.....අබ්බොතර නිකායේ සොක සල්ලාහරණ
නම් සුත්‍රයෙහි “ජපෙන මනෙතන සුභාසිතෙන අනුපදානෙන
පවෙතිසාවා, යථායථා යසී ලභෙන අසී, තථා තථා තථා ප
රකක මෙය” යන ගාථාවෙන් හිඤ්ඤත්ව ජපමත්තුනොමාදිය
කරත්තට කරවත්තට සම්පූර්ණත්වයෙන් අනුදන වදාලයේක
කියා හෝ සුනිසන්කැපීමද කුකුළුආදීත් බිලිදීමද යහපතකිසාහෝ
වැටහෙනම්, ඒ සුත්‍රයේ නිදන පුද්ගලාදිය සමග අභිකථාවත් ම
නාලෙස තේරුම්ගෙන ඒ සදහා වෙන දෙයනාකර තිබෙන බ
විසින්ද සොයා තේරුම්ගෙන සැකහැර ගතයුතුයි. ඒ ගැණ බ
වි විනයේ බොහෝතැන තිබෙන දෙයනාපාලි සහ අභිකථාද
දක්වා ලියා එවීම ඉතාම උභහවයි. ඉන්නිසා මේසදහා තේරුම්
ගත සුත්‍ර බවීම විනය තිබෙන තැන් සවල්පයක් සදහන්කරමි—
අබ්බොතර නිකායේ නිකානිපාතයේ දෙවෙනි වග්ගයේ ප්‍රථම
සූත්‍රය හා එහි අටුවාවද බලා සැකහැර ගතයුතුයි.

සුනිසම් කැපුම් ආදිය කුමන කාර්යයක්දැයි සොයා විභවයන්
තභිත විභාගාර වග්ගයේ නවවන දසවන ශික්ෂාපද බලා එ
යින් කුමක් හිඤ්ඤත්ව හෝ හිඤ්ඤානීත්ව වර්දයි සෙවියුතුයි—
සමනත පාසාදිකා ආදියේ ඊට කියා තිබෙන විස්තර සෙවියුතු
යි—සමනත පාසාදිකා ආදියේ නියමකර තිබෙන ප්‍රයෝග නිස
වූයෙන් කුමක වැට්ටියක් සෙවියුතුයි. සිංහල කුසුසික ආදියෙන්ද

දිග්දෙනි කනිකාවත් අදියෙන්ද, අවසානී පරම්පරාවේ ස්වර්
යත් පසිත් පිළිගෙන තිබෙන ක්‍රමය සෙවිය යුතුයි. ඒ ඒ තැන් බ
මිනිසු දැනෙන ස්වර්ගයන්ගෙන් අසා සැකහැර ගතයුතුයි.....†
මේවගට ගියෙහිවු,

සිත්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගලා හිමාන, ශ්‍රී පාදසාරා
නේ සහ ගාථා පලාතේ නායක ස්වරයෝය.
(අත්සන) H. SUMANGALA.

1889 නොවැම්බර් මාස

12 වෙනි දිනය.

සිංහලයේ සුනිසම කැපුම් අදිය කරවාගැනීමේදී නොහො

† සිත්කඩුවේ නායක ස්වරයන් වහන්සේ විසින් සමාජික
ලිපිම යවනලද්දේ, බැඳීම රහතපාල තෙරුන්ගෙන් සුනි
සමකප්පවනත් කරුණ අරබයාය. “බොධි සිංහලයන්ගෙන්
කෙනෙක කිසිමත් වසන රහතපාල තෙරුන්ගෙන් කරවා
ගත් මේකිසාව මහාසාවදායක්”යි, අනමදත් බොහොදෙන
ක් දෙස් පවරන්ට පවත්නත්තෝය. එකල්හි රහතපාල තෙ
රුන්ගෙන් “සිංහලයේ සුනිසම කප්පවනැණීමටද, ප්‍රමන්ත්‍ර
ගෝ මාදියකරවාගැනීමටද බුඩ්ධගමේ ප්‍රකාරයට අවකාශගිබේ
ය”යි, බව්සභාවයකොටද, විනයඅභිනයකොටද, ලාමකදෙසනා
වක්කලේය. ඒදෙසනාව ප්‍රසිද්ධවයනේ පිළිගත්අයනම්, මාතර
පලාතේ එක්තරු නොහොසේ කෙනෙත් සහ වෙදභරවිම් කෙ
තෙකුත්පමණය. නිසරණගත උපාසකයාපවා “කොතහලම
ඩනලික” සඩ්ධත ප්‍රමන්ත්‍රගෝමද, සුනිසම කප්පවනැණීමා
දියද කෙරේනම්, කරවාගනීම, ඔහු උපාසක වණ්ඩාලයෙක්වෙ
යි, උපාසකමලයවෙයි, උපාසක පිළිතුලවෙයි. වැරදිවෙයි. ඒඑසේ
ගෙයින් උපසමනතසිංහලයන්ගෙන් නමක්යකින රහතපාල
තෙරුන්ගෙන්ට ආසනිකවු යම් සිංහලයා වියත් නිබේනම්,
එය ඇතම්පව සම්ප්‍රකාරයෙන්ම මුලොවින්න විමට ගෙනුමු,
සුනිසම කප්පවනැණීම, විනය දනිනම් වරද වයෙත් නොහැ
ගුණටසුදුමවෙමු. මෙකිතිරස්විනක්‍රියාව රහතපාල තෙරුන්ගෙන්
සේ කරවාගන්නාට පසු මාතර පලාතේවැසි නවත් සාමනිසා
සිංහලයා සිට නමක්ම, කුකුළු අදිත් බිලිදීමකොට, ඒ කරවා
ගත්බව ඇසිමු. “එකෙක්හුගේ ක්‍රියාවදක, අනිකෙක් නිත්දින
ක්‍රියාවකෙරෙයි” යන අපේනාපදෙසය සලකනවිට ඔවුන්විසින් ඒ
කරවාගන්නාලද්දේ, අරුමයක්නොවෙයි.

භිතබව තේරුම්ගැනීමට බහුමුනියේ බොහෝතැන තිබෙන දෙයනා පාලි සහ අජිතවාද, දක්වා ලියන්න තිබෙන අපහසුකමක් කරණකොටගෙන නාසක ස්වරයත්වහන්සේ ඒ නොලියූවා වනා, ගිහිත්ව චිත්ත කියාදීමට තහනමක් ඇතිබව ලියා නැත. ඒ සදහා යම් බදු තහනමක් තිබෙනම්, එබවද හඟවා ලියනවා ඇත. එසේ කිසිතහනමක් නැති බැවින්, පොත් හා වහිතාදිය දක්වා ඒ ඒ තැන්වල ඇති ශික්ෂාපද “බහුමුනියෙන සංවිධිත දිත්තෙන් අසා සැකහැර ගතයුතුය”යිද ලියුවේ, ගිහිතව චිත්ත කියාදීමට කිසි තහනමක් නැතිගෙයිත්ය. මේ කරුණු මෙසේ ලියා තිබෙන බැවින් “චිත්ත ගිහිත්ව කියාදීම තහනම්”යි නාසක ස්වරයත්වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ, සෘජු අදහසකින් යුක්තවයයි නොසිතමු.

චිත්ත ගිහිත්ව කියාදීම වරදක කියන ප්‍රවාචනවරුන් විසින් “වෙලාසුබස” මෙන් සලකා ඒ පිණිස නිදහිතකොට දක්වනලද්දේ, මිලන්ද ප්‍රකාශයෙහි තිබෙන “පාතිමොක්ඛදෙසො” යනාදී පාඨයයි ; එය නිනම් දෙයනා පොතක තිබේදැයි, යමෙක් විවාලාම උතාර නොදෙති. මේ පාඨයඅරඬයා පසුගියකාලයෙහි අප විනොයෙක් සැක ඉපදී සච්ඡෙදෙනිපාලිය අත්තභිතවූ කිසි පොතක ඒ ඇද්දයනු නිසැකව දැනැනීම සදහා සිප්කඩුවේ නාසක ස්වරයත්වහන්සේ වෙත ලියමක්යවා විචාරණලද නමුත් ඊට මේ දක්වා කිසි උතාරයක් සුදුන් බැවින් ඒ ලියමද මෙහි දක්වනු ලැබේ.

“භිසරණානුසාරියෙන්, සිප්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගලා භික්ෂා නායක ස්වර ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ වෙත යට ගන්නාවයෙන් ලියා ඔප්පුකරණ වගනම්.

ගෞරවනීයවූ පින්වතුන්වහන්ස,

බුඩි භවය ඉගණ ගැනීමට අභිලාසිවූ මාවැන්නවුන්ට, යම් බහුමුනියක් උපත්කල්හි, ඒ දැනුම්දී විනොදනය කරවාගත්තට බහුමුනියාරවූ පින්වතුන්වහන්සේ ඉතා අවශ්‍ය බව කලක සිම මිසිතව වැටහී තිබේ. එබැවින් මෙහි පහත සදහන්කරණ කරණයට පිළිතුරු දෙවාදැරණමෙන් යාච්ඤාකරම.

මිලන්ද ප්‍රකාශය “චිත්ත පටිච්ඡතන” නම් ප්‍රකාශයෙහි “පාතිමොක්ඛදෙසො කෙවලංව චිත්තපිටකා පිහිතං පටිච්ඡන්තං” යන පාඨය, සච්ඡෙදන් වහන්සේ විසින් වදාල සේක්ද? එසේ වදාලානම්, ඒකිනම් දෙයනා පොතක තිබේද? දෙයනා පොත

කිට් ඇතුළත්නොවී අනුශ්‍රැය්ගෙන්ගෙණවිත් මිලිත්ද ප්‍රශ්නයට අඩාල කරණ ලද්දේද ? දන්න ! ඒ පාඨය ඉතා බැරැරුම් කරුණක් පිළිබඳ බැවින් හා මිලිත්ද ප්‍රශ්නය, සඛ්‍යාසහනුසම නොනෑ ගුණ පොතක්වන බැව්නුත් එපමණින් පිළිගතයුතුද ? පිළිගත යුතුනම් ඊට කාරණා කවරේද ?

මේගැණ කාලක්ෂෙපනොකොටි පැහැදිලි ලෙස පිළිතුරු දෙවාටදුරණමෙන්, යලිත් යාවකුකරමි.

මේවගට, කිකරුවු

(අත්සන) P. A. Peiris.

1891 න්වු සැප්තැම්බ් මස

4 වෙනි දින මාගරදිස.

“ප්‍රාග් මොක්ෂය සහිත සකල චිත්ත පිටකය පරිච්ඡ න්තය” කියන ඒ පාඨය, සඵලයන්වනත්සේ විසින් නොවදුල බව එකා න්ත වෑයෙත් කල්පනා කෙරීම පිණිස මෙහි පහත දක්වන බ මොත්විතවූ කරුණු දෙකද අත්‍යන්තොපකාරවේ.

1. වෙනුව : — සඵලයන්වනත්සේ විසින් වදුරණලද පාලිය යම්පමණන්ද ඒයියල්ලක්ම, ප්‍රථමවීමේ සඛ්‍යාසහනාකාලයෙන් ඔබ්බෙහි, නොගොතාපු මල්ලසක්මෙන් තිබුණේය. එබඳුවු ශ්‍රීවූ බපාලිය සඛ්‍යාසහනා කල මහාකාශ්‍යපාදි ස්මිණුප්‍රව සඵරපාදයන් වනත්සේලා විසින් ප්‍රධාන කොටස් වෑයෙත්, සූත්‍ර පිටකය, අභිධම්මපිටකය, චිත්තපිටකය, යන කොටස් තුණකට වෙන්කරණ ලද්දේය. එසේ වෙන්කල පාලියට, ප්‍රධාන නමක් වෑයෙත් සඵලයන්වනත්සේ වෑවහාරකමේ “බම්මවිනසො” කියාය. ඒවා නා “චිත්ත පිටකය” යනාදි පිටකනාමයක් ඊට වෑවහාර නොකලයේය. ඒ එසේ ගෙසින්, මිලිත්ද ප්‍රශ්නයේ යථොක්ත පාඨයෙහි “විනය පිටකය, යනු තිබෙන නිසා ඒ පාඨය බුබු වචනයක් නොවන බැව් පැහැදිලියි.

2. වෙනුව : — යථොක්ත පාඨය සතර මහා අප දෙය බම්මියන්ගෙන් “බුබුදුපදෙය” නම්වූ පලමුවෙනි මහා අප දෙය බම්මියට සංසන්දනය වේද ? යනු පරික්ෂාකර බැලීමි. එසේ පරික්ෂා කරණකල, ඒ පාඨයෙන් චිත්ත පිටකය (අනුපසම්පත්තයත්ව) පරිච්ඡනනයයි, ප්‍රකාශවන නමුත් “සූත්‍ර පිටකය (ඔවුත්ව) පරිච්ඡන්තය”යි ප්‍රකාශ නොවේ. එහෙයින් එය මැදුම් සහිතෙහි “සාමගාම, ගතක මොග්ගල්ලාන” සූත්‍රාදියට නොගැලපේ. දෙයනා අභිකර්මාදියෙහි විනය අපරිච්ඡන්ත බැව් සදහා ඇත්තාවූ (මෙහි භව දූක්ඛ) බම්මි සුභති නොසලකා යථොක්ත පාඨයවූ පරිද්දෙන්

අනුප සම්පන්නතාව විනය පිටකය පරිච්ඡන්දය කියන්නාවූත්
 එයින් සජ්ඣායන්තිස්සන්ධසොම ප්‍රකාශිතවූ සාමනාම සූත්‍රාදිය
 ත් අනුප සම්පන්නතාව පරිච්ඡන්දය කියන්නට ඕනෑ නොවේද ?
 මේ ආදිකරුණු මනා සිහිගෙත් සුභතව කලානා කරණ අයට
 ශ්‍රීලින්ද ප්‍රශ්නගෙහි තිබෙන ඒ පාඨය සඵලයත්වහන්සේ නොව
 දැළේමයයි හැඟේ.

සඵලයත්වහන්සේ විසින් හෝ අසාධාරණයන් වහන්සේ
 ලා විසින් හෝ ගිහිනට ශ්‍රමණ විනය කියාදීම කිසි පරිද්දකින්
 හොඳ නොකරණලද බැව් යටදැක්වූ කාරණයක්ගෙන් නිශ්චයවූ
 යෙය. ඉඳින් ! යම් කිසි පරිද්දකින් ඔවුන්ට ඒ දැනගැනීම තහන
 මකර වැරදිණලද නම්, ලොක ශාසන දෙක නසන්නාට අලප්පි
 දුෂ්ශීල ශ්‍රමණයන් හැඳින්වන්නට අත්කිසි හෙතුවක් නොවැඩි,
 සඵලයත් වහන්සේ විසින් දෙකොණ ගිහි ඇපලි මැද අසුම්
 නැවැරුණු යමෙකි හෝ ආරණ්‍යගෙහි හෝ කිසි දැරුකෘත්‍යය
 කට නොගන්න අටගුල් ප්‍රමාණ සොහොන් පෙනෙල්ලට ලප
 මාකර වැරදිණ ලද්දවූ දුෂ්ශීල ශ්‍රමණයන් හැඳිනගන ඔවුන්ගෙ
 න් වෙන්වීමට අසහාය නොතැබුවහබැවින් විනය දැනගැනීම
 මමයි. එසේවූ විනය ගිහින විසින් දැනගොන්නා ලදනම්, දුෂ්
 ශීල ශ්‍රමණයන් සදහා දෙයනා අසාධාරණයෙහි නොගෙස් තත්
 හි ප්‍රකාශිතවූ ධර්මයන්ගෙන් ඔවුන්ට ප්‍රයෝජන ලබාගැනීම හු
 පුළුවන්වෙයි ; එසේවූ විට ඔවුන්ට අනාථ ගෙණදෙති.

දුෂ්ශීල ශ්‍රමණයන් පිළිබඳව බොහෝ ධර්මදෙයනා කරවද,
 ලේ, ලොකශාසන දෙකට ඔවුන්ගෙන් මහත්වූ අනාථ පැමිණෙ
 න නිසාවයි. ගිහිනට විනයදැනගැනීම තහනම්කර වැරදිණ ලද්
 දෙනම්, දුෂ්ශීල පාප ශ්‍රමණයන් හැඳිනගන ඔවුන්ගෙන් වෙන්
 වෙන්නේ, අනාථ කවර ධර්මතාවයක් කරණකොට ගෙණද ?
 වන්ද සුභසිත්තෙන් සියල්ලත් අතරට වැසීමක් නැත්නම් විනය
 මෙකල වසන බොහෝ භික්ෂූන් විසින්ගිහිනට පරිච්ඡන්දය කිය
 න ලද්දේ, ඒ භික්ෂූහු විනය ප්‍රශ්න වලට විරුධව හැසිරෙමින්
 ලොසසුන් නසන පාපයෝයයි, ගිහියෝ තේරුම් ගෙන සිටුවස
 ලපභාන නොකර හරින්න බිඳෙන්න. භික්ෂූන්ගේ දුෂ්ශීල දුෂ්ශී
 ල භාවයත් දැනගන්නට නුපුළුවන්වූ විනය නොදත් වූහ ගාහභි
 යත් රව්වා දැනට ගතියට බැඳගන ඔවුන්ගෙන් සිටුවස ලබා ප
 රිභොග කරණ දුෂ්ශීල භික්ෂූහු. ඵලලෝකික වශයෙන් සැපයයි
 සමානකොට ශරීර සත්‍යාපිණය කරගනින්න පරලෝවිසිදි, අත්

හික්බිත්තෝපම සුත්තාදියෙහි දක්වා වදාල කොරවූ අපාසදුකින් නොමිඳෙන් ; ඒ එසේමයි.

ඒ සදහා විශුඛි මාර්ගයෙහිද-

අභිතික්ඛන්ධා ලිහන දුක්ඛාභිදුක්ඛං කට්ඨකථාලං

අප්පභගතො කාමසුඛං සුඛංකුතො හිත්තාසීලස්ස.-භාවය
ඉන්ද්‍රියයන් නැලවීමෙහි නොහොත් පස්කම් සැපත අත් නො
හරින්නාවූ, දුෂ්ඝිලයාට හිනිකදක් වැලඳ ගැනීමෙහි දුකටත් ව
ඩා අත්පෙන් දුක් වූ කකික විපාක ඇත්තේය ; එසේ ඇතිකල
සැපතක් කොපින්නද ?

අභිවාදන සාද්ධතො කිංනාමසුඛං විපත්තසීලස්ස

දළහවාල රජ්ජුසංසන දුක්ඛාභිදුක්ඛං භාගියස්ස.-භාවය.

දුඛිවූ වංශුරාගැණකින් පාවැඳ ඇඳ ඇදීමේ දුකට වඩා දුකකට
නොහොත් අවිච්ඡිත දුකට කොටස්කාරකයක් වූ දුෂ්ඝිලයාට සැ
දහැරියත්මයේ පසක පිහිටුවා වැදීම ඉවසීමෙන් කවරනම් සැප
තක්ද ?

සඤ්ඤානමඤ්ඤාත්ම සාද්ධතො කිංසුඛං අසීලස්ස

සත්තිප්පහරණ දුක්ඛාභි මත්තදුක්ඛස්සයං හෙතු.-භාවය-
ලගමැද කඩු-හරක් හෙළීමෙහි දුකට වඩා අවිච්ඡිත නරක
යෙහි දුක්ඛාසාවාදනයට හේතුවූ, සැදහැරියත්මයේ දෙගො
ත් මුදුන් නබා වැදීම ඉවසීමෙහි හිත්තසීලි දුෂ්ඝිලයාට කුමණ
සැපතක්ද ?

විචරපරිභොගසුඛං කිංනාම අසඤ්ඤා තසසයෙන

විරමනුහවිතබ්බාතිරයෙ ජලිත අයොට්ටපසමථිසංසා.-භාවය-

යමෙක් ච්ඡිත්ත අවිච්ඡිත නරකයෙහි හිනිගෙණ දිලිසෙන්නාවූ ය
කඩ සිවුරගේ සැකියො බොහෝ කලක් අනුභවකට්ඨතතානුද එ
බඳු දුෂ්ඝිලයාට මෙලෙවිහිදී සැදහැරියත් ච්ඡිත්ත දෙනලද සිවු
රු පරිහරණයෙහි කවරනම් සැපතක්ද ?

මධුරොපි පිණ්ඩපාතො ගලාහලුච්ඡුපමො අසීලස්ස

ආදානානිලිතබ්බා අයොගුලා යෙනච්චරතනා.-භාවය-

යමෙක් ච්ඡිත්ත බොහෝ දිනක ලයක් මුළුල්ලෙහි අවිච්ඡිත නර
කාගතියෙන් රත්වැනලද යකඩ ගුලි අනුභවකට්ඨතතානුද එබ
ඳු දුෂ්ඝිලි ශ්‍රමණයාට සැදහැරියත් ච්ඡිත්ත දෙනලද මිහිරි රස
ඇත්තාවූද පිණ්ඩපාතය දරුණු විෂය සමානයග.

සුඛසම්මතොපිදුක්ඛො අසීලිනොමඤ්ඤා පිඨපරිභොගො

යංබාධිසෙනච්චිරං ජලිත අයොමඤ්ඤා දුක්ඛාති.-භාවය-

නරකාගනියෙන් ගිනිගෙණ දිලිසෙනලද යකඩ ඇදහිදීමෙන් ඇති වන දුක්ඛයෝ යම් සුභලෙකු කලක් මුළුලෙහි පෙළද්ද, ඒ දුක්ඛල ශ්‍රමණයාව සැපයයිද සම්මත කරණ ලද්දකු ඇදහු පරිභෝගය දුක්ඛය.

දසසීලසංඝිතාර සංඛාරදෙයමිති කානිවාසරති

ජලිතොස්ස නිවසිතබ්බා යෙනාඥොසො කුමිතිමපෙක්ඛස්ස.-භාවසං
යමෙක් චිසිත් නරකාගනියෙන් දිලිසෙනලද ලොභොකුඤ්ඤානරක
යමැද බොහෝකලක් වාසයකල සුභද එබදු දුක්ඛලයාව ශ්‍රමාව
නතයත් චිසිත් දෙනලද චිභාරයෙහි නිවාසයෙන් නොහොත්
වසීමෙහි කැමැත්තෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද?

සසඬකසර සමාවාරො කසම්බුජ්ඣො අවස්සුතො පාපො

අපොත්තාසුනිතිවසං නිඤ්ඤො ආහලොකගුරු -භාවසං-
දෙවිමිනිසුන් සහිත ලොකයාව ගුරුවූ සජ්ඣතෙම යමෙකුට නි
ත්දකර්මත් සැකකට සුභ හැසුරුම් ඇත්තෙක, හටගත් රහාදී
කසල ඇත්තෙක, රහාදී කෙලයයෙන් තෙත්වූයෙක, පාපයෙ
ක, අහංත්තරයෙහි රහාදී කෙලයයෙන් කුණුවූ (දුක්ඛල) යෙ
කැයි වදාළේද?

දිජ්ජිවිතං අධික්ඛාසං තස්සවසමණ්ණනි වෙසබ්බාසං

අසංමණ්ණං උපහතං ඛනමත්තානං වහන්තං -භාවසං-
ශ්‍රමණ ජනයාගේ වෙසෙදරත්තාවූ, කාලකත්තවූ අශ්‍රමණවූ න
භවුණ් ඇත්තාවූ නොහොත් සියලු ගුණයෙන් සුන්වූ ආත්මය
උසුලත්තාවූ ඒ ශ්‍රමණ දුක්ඛලයාගේ ජීවිතයට නිත්දවේවා!!

ගුණංසිද කුණංසිද මණ්ඩනකාමා විවජ්ජන්තිව

සංනාමසිලවතොසා සතො කිංජිවිතංතසසං -භාවසං-
මේලොකයෙහි ශිලවත්තවූ ශිලාලඬකාරයෙන් සැරසෙනු කැ
මැත්තාවූ සත්පුරුෂවූ දිව්‍ය මනුෂ්‍යයෝ යම් දුක්ඛලයෙක් අසුචි
ගොඩක්මෙන් ගැරඹිකුණපාදී කුණපයක්මෙන් පලෙසයෙන්
දුරුකරද්ද, ඒ ශ්‍රමණ දුක්ඛලයාගේ ජීවිතයෙන් ඇතිකම් කිම?
කුමන ජීවිතයක්ද?

සබ්බතෙහි අමුතො වුතො සබ්බෙහි අභිමසුබෙහි

සුපිනිතසංගාවාරො අපායමණං සමාරුලෙහා-භාවසං-
ඒ ශ්‍රමණ දුක්ඛලතෙම සියලුසංසාරහසින්, අපායහසින්, නොමිදු
තේය; සියලු අභිමසු සැපයෙන් (යටත් පිරිසෙයින් භාවනාවූ
යොගයේ පටන්) ත්‍රිදුගේය, පිරිසුතේය, මනාකොට වසනලද,

සවිඥා දොර හෙවත් සවිඥාමාණ්ඩයට සනාථාර ඇත්තේය අපාය මාණ්ඩයට මනාකොට නැත්තේය, (පැමිණ සිටින්නෙක)

කරුණය වනවිටුනො කාරුණිකජනසාමකො

අසංකෘත දුස්සිලසමො දුස්සිලතාය ඉතිබ්බවිධාදොසා-භාවස

කරුණත්විතජනසාමකො දුස්සිලසමො ලම්බනගෙහි උපදින්නා වූ කරුණුවට වසනුවුයේ දුස්සිලයා සමාන අනිත් කවරෙක්ද ? (අදොමය ! ඉමණ දුස්සිලයාට මතුහවගෙහි ඇති වන සතර අපාදක කල්පනාකරණ කවර කරුණ වන්නෙකුගේ ලය කමු පාතොවේද ?) මෙසේ දුස්සිලතාවයාගේ බොහෝ ප්‍රකාර දොෂයෝ වෙත්.

මෙබඳු දුස්සිල හිඤ්ඤාත් සෙවනාදියකරමින් ඔවුන්ගේ අවවාද අනු භාසනාලෙස ක්‍රියා කරන්නාවූ දයකාදිහුද මරණින් මතු අපාය භාවිතවේ.

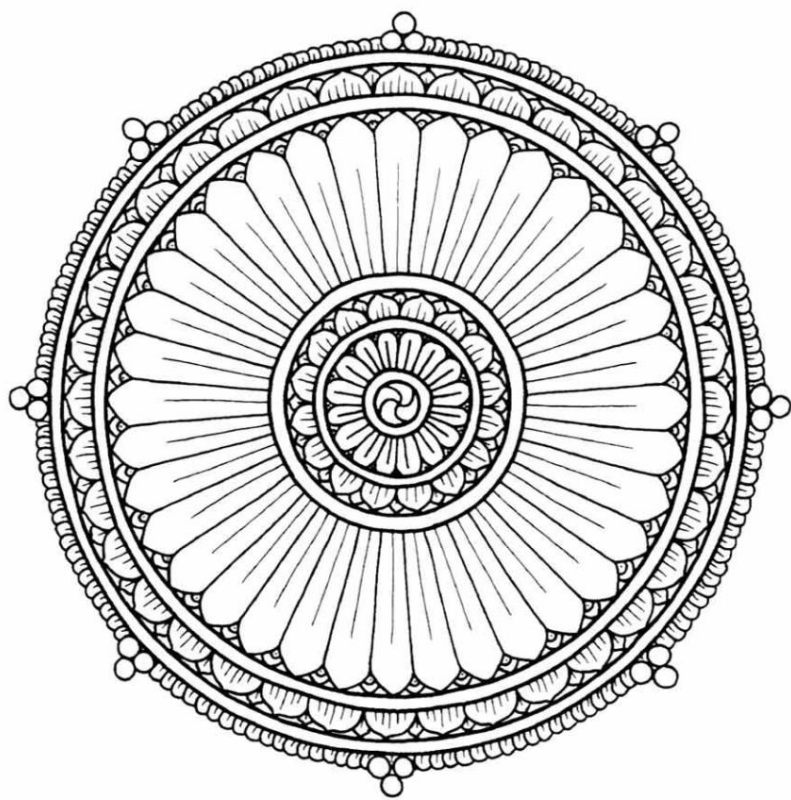
සුත්‍ර නිපාත අවුච්ඡේදය

සමාදික්ඛදසසභානා වතු බුඛතරං. සඤ්ඤාජනමනෙතන අනාගාමෙත උත්තානොපතීනො මහානිරය පවති. සමාවතසා දිට්ඨිං අභිරුචිතානි පඤ්චකුල සනාතිනසෙසව සහව්‍යගං. උයනතානි මහානිරයෙ පවතති-භාවස.-

සමාදික්ඛදසසභානා වරදවා පිළිපැදවෙලා “දික්ඛිදසිභානා” නම් පවු මහණතෙම බුඛතර සතරක් මුළුලෙහි සැටයොදුන් අතම භාවගෙන් උඩුකුරුව වැටී මහනිරයෙහි පැයේද, එමෙන්ම ඔහුට (උපස්ථාන නිර්මේන් හා ඔහුගේ අවවාද අනුසාසනාලෙස ක්‍රියාකිරීමෙන්) දැවැන්ත ගතියට බැඳුනු පත්තිසයක් කුල වාසිහුද ඔහුගෙහි දුස්සිල මහනිරයෙහි ඉපද පැසෙත්.

සමාදික්ඛ ප්‍රකාරයෙන් දුක්ඛ කරුණු තියවා බලනලද සත් පුරුෂවු මතුපිරුත් විසින් දුස්සිල පාප ඉමණයත් සෙවන, හරන, පඤ්ඤාසාසනා කෙරීමෙන් දුරින්ම දුරුවී ලජ්ජා ප්‍රිය ශීල හිඤ්ඤාත්වහන්සේලාගේ සෙවනාදියට පැමිණිය යුතුයි. එසේ පැමිණ උත්වහන්සේලා විසින් කරණලද අවවාද අනුසාසනාවෙහි පිහිටා, දානාදි පිත්තමකොට උතුම්වූ අමාන මහා නිර්වාණ සැප සිඬුකරගැනීමට උග්‍රසාහ කටයුතුයි.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු